

Í hesum javnstøðutíðum:

Heilin situr millum oyruni

— og ikki í lívmóðrini ella eistunum

sjónarmið

Tá eg gekk í barnaskúla, var ein næmingur í mínum flokki, sum var lærur. Lærarin hartaði næmingin, tí hann gloymdi at tað bara var loyvt at skriva við høgri hond. — Tað var tað einasta rætt.

Hesin næmingur var ógvuliga dugnaligur, og eg havi mangan seinni hugsað um, hvussu hann mundi koma sær burtúr mann-minkandi upplivingum sínum í barnaárunum — bara tí hann var lærur!

Seinni havi eg frætt, at næmingurin kláraði seg væl, fekk hægri útbúgving og gott starv, men tað var so ikki fólkaskúlaáráranum fyri at takka!!

Í seinastuni hevur verið okkurt graml frammi um javnstøðulóg, sum væntandi verður lögð fram í hesi tingsetu.

Av eini ella aðrari orsök var Sjónvarp Føroya í býráðssalinum, tá teir í Havn viðgjørdu lógaruppskotið. Har var kegl um skógvanummør og líkarætt, sum longu var til, og at tað tí ikki var neyðugt at lóggeva á hesum øki.

Øll kenna skemtliga spurningin, tá menn og kvinnur tosa sínámillum, og teir menn, sum við brosandir eygum siga:

— Jú, men hava vit ikki líkarætt?

Summi halda nei, onnur meina jú!

Nú hevur Dagblaðið «barslað» við sjónarmiði frá kvinnu, sum heldur, at menn eru betri leiðarar, eru skýmsamiligari og dugnaligari o.s.fr. Kvinnuharfturimóti hevur grein-skrivarin bara at lasta. Tær eru erkvísar, taka sær alt ov nær, eru grenjtar o.s.fr. Hon sær enn tá fyri sær kvinnuriðil, sum rópanði fara at gera vart við eithvørt, sum samfelagið hevur givið teimum órætt í. — Ja, avleiðingarnar — skilji eg greinaskrivaran — kunnu verða bæði kynsvillingar og kanska eyðkvæmi eisini!

Erla Berghamar (grein-skrivarin) skal ikki vera so hørm um hetta lógaruppskot, tí tað krevur IKKI, at hon persónliga skal taka støðu í slíkum málum, sum møguliga kunnu standast av lógini.

Ein lóg er til fyri at verja borgarar í hesum landi, og javnstøðulógin er bert eitt amboð, sum er til taks, um tað kann prógvast, at órættur er farin fram.

Tá eg var vorðin heilavill av grein-

ini í Dagblaðnum, setti eg mær fyri at fáa fatur á uppskotið til javnstøðulógina, fyri at vita, hvat hetta vælsignaða uppskot fevndi um.

Umframt at hava til endamáls at fremja javnstøðu millum kynini og eisini at styrkja støðuna hjá kvinnunum samfelagsliga, so skal eitt Javnstøðurað setast, sum skal ráðgeva og leiðbeina í mann/kvinnumálum. Kann tað prógvast, at mismunur hevur verið gjørdur vegna kyn — vit hava bara tvey — so skal ráðið gera av, hvørt hetta skal leggjast fram sum rættarmál ella ikki.

Heldur ráðið ikki, at mismunur hevur verið gjørdur, skal tað avgreiða málið!

— Alvaratos! Hetta er einki at vera bangin fyri, hvørki hjá monnum ella kvinnum. Hetta broytir ikki tilveruna hjá kynunum sínámillum, og tú kanst vera bæði kvinnubrot ella kventil, sum tær lystir. Her er ikki talan um at vaska upp ella ikki — og hvør hevur tær ... Tvætt!

Er talan um starvssetanir, so kunnu vit øll vera samd um, at tað ræður um at fáa tann persónin settan, sum hevur bestu fortreytir — og so er líkamikið um tað er konufólk ella mannfólk!

— Mær vitandi situr heilin ikki í lívmóðrini ella eistunum, men millum oyruni.

Tá einasti munur millum kynini er, at annar parturin fæðir børnini og hin parturin er við til at kvinnan verður við barn, so er ikki annað at viðmerkja enn tað, at vit øll hava brúk fyri hvørjum øðrum fyri at fólka heimin — men tað er so ein onnur hugalig privat sæk, sum ikki kemur undir javnstøðulógina!

Eg havi hug til at geva grein-skrivaranum á Dagblaðnum eini góð ráð: Far í bókahandil og keyp tær «Askepotkomplekset», eftir Colette Dowling, sum m.a. viðger evnið at taka tær avbjóðingar, sum verða latnar einstaklingum upp í hendur.

Bókin prógvar, at kvinnur oftast hava fjalt bangils fyri at taka støðu og persónliga ábyrgd í málum, sum hava samfelagsligan og persónligan týðning. Tí er so lætt bara at seta seg upp á bakkeini, tá nakað nýtt kemur fram, sum brýtur gamlar verjugarðar niður, og frameftir arbeiða við teimum forðingum, sum nýggja avbjóðingin setur tí einstaka.

Vit hava tosað um reyðsokkar og frígering í 20 ár, og vit hava høyrð kvinnur grátað selt tær yvir órættvisi, teimum hevur verið fyri — bara tí tær eru kvinnur!

Nú er so avbjóðingin har til at fara eitt fet víðari. Spurningurin er so bara, um vit tora ella ikki?

Persónliga haldi eg tað vera uppá tíðina at leggja allar hesar «hypotesur» aftan fyri okkum, og royna at gera nyttu har ein kann vera til gagns fyri heildina. Latið tey fólk — kvinnur og menn — sum hava evni og dirvi at taka ábyrgd, sleppa fram at og royna seg.

Hvør veit, kanska verður tað eitt betri samfelag, sum fær fjølbroyttari innihald enn tað, sum menn higartil hava stríðst fyri!

Til seinast kann eg ikki halda mær til stuttleika at gera eina ómenniskjansliga sammeting, eftir sum Erla Berghamar heldur, at orðið

humanisma altíð fjalir yvir okkurt verri — sum hon málber seg!

Myndin av kvinnuni og manninum er givin, tað at kvinnan skal vera feminin og maðurin mansligur. Um vit nú samanbóru við dyri og gövu puddilhundinum eginleikarnar hjá sjefarahundinum — og sjefaranum tann hjá puddilhundinum?

????

Løgið í byrjanini, kanska, men mundu vit ikki vant okkum til tað sum frá leið?

Lívið er so fjøltáttáð og menniskjuni somuleiðis — bæði millum mannfólk og konufólk. Menniskjuni laga seg eftir teimum givnu umstøðunum, tað ræður bara um at laga sær umstøðurnar soleiðis, at rúmd skal vera fyri øllum — av baðum kynum, tí tá verður tað tryggari og stuttligari at liva!

Dagny Joensen

Ársskeið fyri lærarar til svimjilærararoynd á Føroya Læraraskúla skúlaárið 1988/89

Um nóg nóg tekna seg byrjar ársskeið til svimjilærarar á Føroya Læraraskúla mánadagin 29. august 1988 kl. 9.00.

Innihald:

Skeiðið fevnir um ein ástøðiligan og ein verkligan part.

Endamál:

At geva teim lesandi ástøðiliga vitan um lærugreinina, eins og tey fáa høvi til at royna verkligar iðkanir.

Tíðarskeið:

Mánadag kl. 9.00 — 12.00 (3 t/v).

Skeiðið fevnir um 99 tímar.

Tímariðurskurdur verður veittur eftir vanligum reglum.

Umsóknir um skeiðsluttøku eiga at vera Landsskúlafyrisitingini í hendi innan 15. apríl 1988.

Umsóknirnar eiga at sendast um skúla, skúlanevnd til Lands-skúlafyrisitingina.

LANDSSKÚLAFYRISITINGIN

15. mars 1988